

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rēadul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 28 Aprile.

În parlamentul nostru ungar ăr s'a început lupta între membrii partidului guvernamental și ai opozițiunii din incidentul debaterilor bugetului pe 1889.

Era lucru natural ca opozițiunea să continue lupta începută decând cu legea armatei și noi, cari stăm departe ca privitori, nu vedem în luptele aceste decât vênarea după putere.

Interesele țerei sînt cu mult mai pre sus decât interesele diferitelor partide, cel puțin așa ar trebui să fie, și de aceea nu aprobăm și nu putem aprobă pe cei ce vorbesc în debaterile generală câte verđi și uscate, nu mai despre buget — nu.

A votă, ori a respinge bugetul, este a dá ori a nu dá încredere guvernului și noi înțelegem, că opozițiunea nu pôte votă unui guvern bugetul, pe care doresce să-l rēstórne cu ori ce preț.

Este însă întrebarea, că ore țera, popórele sînt ele mulțamite cu bugetul, ce-l prezentă guvernul; și aici noi, cari încă ne golim pungile nóstre, încă avem cuvântul nostru. De un timp încóce am fost dedați a nu mai vedé pe guvern bătându și capul cu trebile nóstre, sau cel puțin nu l'am vedut să o facă în aceea măsură și cu aceea bunăvoință, cum ar trebui să o facă un guvern părintesc.

În bugetul cultelor — căci acela ne interesă mai mult, nu dăm de nici o poziție, prin care s'ar subvenționă vre-o scólă de ale nóstre, pe când alții mai bogăți ca noi, sînt și aici considerați spre a li se înlesni mijlócele de cultură.

Nu e vorbă — nu am cerut noi lucruri mari, ne am îndestulit totdeuna cu puțin, cum e în genere firea românului, dar și acel puțin nu ne a fost dat să-l ajungem.

Suntem îndrumați să cercetăm scótele de stat — căci nu ne eschide nimenea din ele, fără ca la acele scóle să fie aplicat și vre-un profesor pentru limba română, pe care noi nu o putem părăsi, căci nu ne ertă firea nóstră, nu ne ertă suvenirile din légăn și nu ne ertă interesul de conservare, care ađi e mai puternic ca ori când în noi.

Susținem deci noi scótele, cum le putem — și cum cere legea și cu tóte aceste și aceste scóle sînt vėđute cu ochi rēi, deși în ele nu se propoveduesc nimica, ce ar fi contra statului, ci tocmai numai aceia ce face pe un stat puternic și mare, principiile morale în legătură cu o sumă de cunoștințe, de cari are omul în viață lipsă.

Și ca și când am fi cine scie ce societate secretă — ni se denégă și aceea ce am cerut cu drept cuvânt, ce a cerut congresul și sinodul nostru —

voia de a ne creá noi un fond de pensiuine al învėtătorilor nostri, pe cari noi li cunóscem, noi le scim apreția activitatea, noi scim mai bine serviciile ce au făcut biserice și poporului.

Mii curg în visteria statului dela biserice nóstre ca corporațiuni, ce susțin scóle, alte mii dela învėtătorii nóstrii, și din aceste sume noi i-am scí împărtași de bună sémă mai bine ca statul cu pensiuni și escontentări.

Dar se vede, că nu temerea, că nu o vom face fi causă guvernului batere de cap, ci alte sînt durerile lui, smulgerea lor de sub disciplina biserice ca să se arunce în brațele celor ce au puterea în mână lor.

Temerile aceste nu află espresiuine în parlament, reprezentanții poporului se îngrijesc de ciangăii din Sácele.

Schimbarea domnilor este bucuria nebunilor și a copiilor și noi nu schimbarea domnilor nu o cerem, dar cerem ca să se mēsure cu mēsură egală pentru toți.

Cerem ca toți factorii să se intrunescă în aceea, ca să mulțamescă pe toți deopotrivă și nu numai la sarcini să fim egali, ci să fim egali și la drepturi.

Ađi noi suntem tractați ca nisce copii masteri, plāngerile nóstre nu află rēsunset, durerile nóstre nu află vindecare acolo, unde trebuie, pentru că curentul șovinist creat și susținut în o parte considerabilă a presei jidano-maghiare este atât de puternic, încât nu pot veni lucrurile în ogașa cea bună, românul nu pôte să se afirme cum trebuie, și nu din causă, că nu ar fi element de ordine și nu ar avé tóte darurile hărniciei, dar pentru că legea și limba lui nu sînt binevėđute în ochii unor parveniți, nu în ai poporului maghiar, nici în ai inteliginții adeverate maghiare, ci în ochii celor ce voesc să ne vadă învrășbiți ca să pótă trage folóse ei. Și mai dureros e, că atare curent străbate până în cercurile cele mai înalte, se susține de deci de ani în detrimentul patriei și în detrimentul multor fi buni ai ei. Când deci părinții patriei vor discută bugetul după dorințele juste a le popórelor, atunci sarcinile ne vor pără mai ușore ca ađi, când noi dăm totul și în schimb primim fórte puțin, ca să nu șicem mai nimica. Ni să șice să asteptăm!

Revista politică.

Conferințele ministeriale pentru statorirea bugetului comun s'au terminat în Viena. Dintre minis-

trii ungari, cari au luat parte sînt: Tisza, Weckerle, Orczy și secretariul Tarkovici; au mai luat parte ministrul Kalnoky, bar. Bauer și Kallay. Diferențele ce s'au ivit înainte de debateri și în decursul lor s'au aplanat pe cale de tot pacinică. În ceea ce privește delegațiunile, s'a decis ca ele să se intrunescă în vară, îndată-ce legislativele ambelor state și vor termină lucrările, presupunēdu-se, că și dieta ungară va termină până la Rusale debaterile.

În dieta din Cislaitania se continuă debaterile speciale asupra bugetului și ele promet, că vor mai dură, mai ales, că nu esistă o înțelegere comună nici între partidele singurate.

Mai multă nemulțamire a produs în adevăr novela ministrului de culte și instrucțiune publică, ceea-ce se manifestă mai ales prin conclusele, ce le a luat drépta. După clubul cehilor bētrani și partidul Hohenwart au început și cehii tineri a-și espri-mă nemulțamirea. Ei nu aprobă din principiu proiectul de reformă, căci prin el nu se lărgesce de loc dreptul de autonomie al țerilor, afară de aceea atacă în special legea adusă de dieta boemă în 1873 și mărginesce dreptul de autonomie. Nici chiar clubul lui Lichtenstein nu pare mulțamit, cu tóte speranțele, ce și le pune în noul proiect și reacțiunea pare atât de forte, încât a hotărít ca să respingă proiectul cu tóte trei punctele lui.

Sērbarea centinariului revoluțiunii franceze a pus în mișcare tótă lumea cultă. Politicii și diplomatiei astēptă o deslegare mare dela acesta festivitate atât a încurcăturilor politice interne și esterne ale Franței, cât și ale altor state. Deocamdată republicanii s'au unit cu toți și președintele Carnot, e sērbătorit în tóte părțile și seceră triumfurile entusiasmului frances. Atentatul la viața președintelui pare a fi fost numai un mic accident, care i a inmulțit popularitatea, de care se bucură nunumai între republicanii diferitelor nuanțe, dar și-a sciut atrage stima și respectul chiar a contrariilor celor mai inverșunați a monar-chistilor și boulangistilor.

De altcum boulangismul pare a fi cu totul amorțit, nici chiar generalul nu mai dá semne de viață ca mai înainte, ér între popor opiniunea s'a schimbat și de cumva nu se vor întâmplă evenimente, care se reinpróspete entusiasmul pentru poporul general, tóte acțiunile vor fi considerate de un joc politic nereușit.

După multe și vehemente debateri în consiliul de ministri italian s'a hotărít, precum se scrie dela Roma la Berlin, ca ministrul președinte Crispi să însótēscă pe regele Humberto la Berlin, cu tóte că premierul italian n'ar voi bucuroș să lipsescă din

FOIȚA.

Publicațiunile istorice Hurmuzachi.

(Urmare.)

6. Totalul mijlócelor bănesci, de cari s'a dispus pentru publicațiunile Hurmuzachi, de când se află în administrațiunea Academiei, se pôte resumă în următorul tablou:

Dela Stat	Din cupónele dela suma capitalisată	Beneficiu din vinđarea sumei în efecte	Din vinderea publicațiunii	TOTAL
1880/81	13,450.—	—	—	13,450.—
1881/82	37,900.—	1,200.—	—	39,100.—
1882/83	18,000.—	600.—	596.25	19,196.25
1883/84	18,000.—	1,200.—	—	19,200.—
1884/85	18,000.—	1,200.—	315.—	19,515.—
1885/86	18,000.—	862.50	4,494.15	27,986.75
1886/87	33,000.—	50.—	1,098.60	34,676.40
1887/88	33,000.—	—	1,168.45	34,168.45
1888/89	33,000.—	—	1,128.75	34,128.75
Totaluri	222,350.—	5,112.50	5,592.75	8,366.35 = 241,421.60

Din acest tablou se vede, că statul a dat pentru publicațiunile istorice Hurmuzachi, în cei 9 ani de când ele au trecut sub îngrijirea Academiei, suma de Ln. 222,350.—

La această sumă s'au adaus:

a) din vinderea volumelor tipărite „ 8 366.35
b) din economii capitalisate în efecte și apoi prefăcute ér în numerariu „ 10,705.25

Total . Ln. 241,421.60

II. Lucrările făcute și cheltuețele.

Îndată ce publicațiunea a trecut sub îngrijirea Academiei, acesta și a dat silința pe de o parte a activă mersul tipării, pe de altă parte a îmbogăți colecțiunea documentelor prin nóue cercetări și descoperiri printr'unele archive bogate în documente privitoare la istoria românilor.

1. Secretariul comisiunii, dl Ioan Slavici, a continuat a funcționă fără intrerupere cu remunerariul acordat dela început de 350 lei pe lună. A rēmas în sarcina sa coordonarea manuscriselor din colecțiunea Hurmuzachi și a celor provenite din archivele străine, precum și facerea corecturilor tipografice.

2. În anul 1883/84 s'a mijlocit, mai întâiu prin dl Nicolae Crețulescu, atunci ministru al țerei la Roma, a se cercetă și decopii în archivele de stat din Venetia, tóte documentele privitoare la români. Acestă lucrare s'a făcut sub direcțiunea dlui Cechetti, directorul acelor archive, celebre prin bogățiile lor. Cercetările și decopierile au urmat fără intrerupere în toți anii dela 1883/84 încóce. În anul curent această lucrare se va termină, fiind esplorate pentru istoria românilor tóte secțiunile archivelor venețiane.

Documentele culese în acest mod se suie la 3 600 numere, din cari s'au publicat până acum jumătate în trei volume. Cealaltă jumătate va formă de asemenea trei volume, cari adastă publicarea lor.

3. Prin dl Nicolae Crețulescu, fostul ministru al țerei la Petersburg, s'au adunat copii fotografice a unei bogate serii de documente slavonesci și latinesci din archivele imperiale din Moscova.

4. Prin îngrijirea regretatului Dr. Obedenariu, Academia și-a procurat mai multe copii de documente din unele archive și biblioteci din Roma.

5. În anul 1884, comisiunea publicațiunilor Hurmuzachi a luat decisiunea, ca colecțiunea de documente să se completeze pentru secolii XIII, XIV, XV și XVI, cu documentele cari sînt tipărite prin diferite publicațiuni străine, mai ales unguresci și polone.

Prin această se urmăria scopul de a face un corp pe cât se pôte mai complet al sorginților documentare a istoriei naționale, și a pune astfel la un loc la dispozițiunea bărbaților de sciință, tót materialul privitoriu la istoria românilor.

Cu adunarea, coordonarea și tipărirea acestor documente a fost însărcinat dl Nicolau Densușianu, care a lucrat fără încetare din anul 1884/85 până acum. D-sa a cules, coordonat și tipărit preste 1,100 documente dintre anii 1199—1450, din cari s'au format două volume.

Lucrarea va continuă în același mod până la anul 1575, mai fiind material de alte două volume de documente.

6. Ministeriul instrucțiunii publice procurase, prin îngrijirea dlui A. Odobescu, o serie de docu-

cameră în decursul desbaterilor. Regele italian va pleca din Roma la 19 Maiu n. și sosirea în Berlin e proiectată pe 21 Maiu.

Rusia și urmăzează cu mare succes politica orientală. Scirile, cari sosesc din Anglita anunță, că ea caută acum toate căile a încheia o alianță de ofensivă și defensivă cu Turcia, pe carea numai mai înainte cu câțva timp o amenință cu războiul. Rusia s'a angajat chiar a păstra o atitudine față de osmani în schimbul deschiderii Bosforului și a Dardanelor, dar Turcia a refuzat acest angajament.

Presa oficiasă din Rusia face atent guvernul că să întreprindă pașii pentru realizarea unei alianțe, de-ore-ce Țic ele, principele de Bismarck este în negocieri cu lordul Salisbury, pentru a face ca pe viitoriu armata turcescă să fie întreținută și organizată de guvernul englez. Astfeliu se plănușce a se pune pe picior de rebel o armată de 1 milion, ce ar paraliză toate acțiunile Rusiei în peninsula balcanică. Tot Germania are de gând, ca Austria să ocupe în tréga Turcie, unde se întemeze un stat slav, ér în schimb să dea Germaniei provinciile germane; această înaintare austriacă va provocă un război, la care vor fi angajate toate puterile ligei de pace, spre care scop s'a și încheat alianța puterilor centrale.

Sinodul arhidieceșan.

Ședința a IV-a, ținută la 19 Aprile a. c.

(Înceere).

Referitoriu la punctul III din raport, în ce priveșce școlele populare, comisiunea, din considerare, că din protopresbiteratele: Cetatea de pētră, Cluș, Murēș-Oșorheiu și Tērnava superiōră nici după repeșite ursorii n'au intrat datele statistice necesarii, propune:

Consistoriul se însărcinēază a continuă cu insistință la câștigarea datelor necesari pentru a putē face un studiu comparativ asupra școlelor din protopresbiteratele, din cari lipsesc datele, ca astfeliu să se pōtă satisfice concludului sinodal 85 din anul trecut.

La acēsta propunere deputatul Parteniu Cosma face următoriu aditament: Și încât totuși nu s'ar obținē rezultat, să facă us față de organele, ce nu-și vor împlinī datorința, de dreptul ce îl dă legea disciplinară.

În urma votărei sinodul primesce propunerea comisiunei și aditamentul deputatului Parteniu Cosma.

O discușiune ôre-care a provocat punctul referitoriu la instituirea învățătorilor, accentuând deputatul Nicolau Cristea, că află o prea mare disproporție între învățătorii definitivi și cei instituiți în mod provisoriu, de regulă necualificați, ceea ce se pōte considera de o stare nenormală, și fără a face propunere află de lipsă a atrage atențiunea consistoriului, ca se insiste cu totă rigōrea la instituirea învățătorilor în mod definitiv, cu atât mai vērtoș, căci vorbitoriu pōte susține, că se face o adevērată agitațiune în cele mai multe locuri, contra aședărei învățătorilor în mod definitiv; ér la instituirile provisorice nu se ține destul cont, de cualificațiunea celor ce se institue.

Dep. M. Voilean ca referent consistorial în senatul școlariu recunōșce, că la instituirile învățătorilor definitivi se ivesc greutăți, dar consistoriul insistă la acēsta cu totă rigōrea. Ér disproporția între provisorii și

mente, cari s'au copiat din arhivele ministeriului afacerilor străine dela Paris. Guvernul a trimis Academiei aceste documente. Academia a continuat acēstă serie de cercetări prin îngrijirea dlui Odo-bescu, dând sumele necesare parte din propriile sale fonduri, parte din fondul publicațiunilor Hurmuzachi.

În 1884 comisiunea a decis ca toate aceste documente dimpreună cu altele copiate de dl Gr. G. Tocilescu în Biblioteca națională din Paris, să se publice ca suplement la colecțiunea Hurmuzachi. Ele s'au tipărit în anii 1884/85—1887/88, și au format trei volume, cari cuprind 2,458 documente în 286 cōle tipărite.

7. În anul 1885 s'au început cercetări și decopieri de documente în arhivele polone din Lemberg și Cracovia, ér în anul următoriu 1886 și în arhivul familiei Radziwill la Nieswicz.

Aceste cercetări și decopieri s'au urmat în anii 1885/86—1888/89, și prin ele s'au procurat cam la 1,500 documente, cari vor formă material pentru 2 volume.

8. Cercetări de o mai mică însemnătate s'au făcut ia anii 1885/86 și următorii în arhive și biblioteci din Transilvania și Ungaria, și se urmăzează acum în arhivele municipale din Ragusa.

9. Presentându-se ocașuni favorabile, în anii 1885/86, 1886/87 și 1888/89, s'au cumpărat colecțiuni prețioșe de documente istorice din țēră; adecă chrisōve și alte acte emanate dela domni, precum și acte particulare.

(Va urma.)

definitivi e numai la aparință, pentru-că numărul cel mai însemnat al învățătorilor provisorii e al indivișilor deplin cualificați, cum sunt mai ales clericii absoluți, cari trebuie să-și facă pracsă de învățători în sensul stat. org., ér de altă parte asigură pe dl dep. N. Cristea, că nici o instituire de învățători provisorii nu se face fără aprobarea consistoriului.

Cu privire la aceea parte a raportului, care tractēază despre ajustarea școlelor și în special despre edificile școlare, la propunerea comisiunei sinodul decide:

Consistoriul se însărcinēază a-și îndreptă atențiunea cu deosebire asupra acelor părți ale arhidieceșei nōștre, unde partea cea mai mare a edificilor școlare sunt necorēșpunđetōre, și a stărui pentru delăturarea defectelor acelor edificii școlare.

Ce se atinge de alinea a doua — din punctul despre ajustarea școlelor, din considerare, că mai multe grădini de pomărit sunt aprōpe necultivate, ér în fōrte multe protopopiate în mare disproporțiune cu numărul școlelor, — sinodul la propunerea comisiunei ia următoriu conclud:

Consistoriul se îndrumă a stărui pentru înfișțarea și cultivarea de atari grădini la fie-care școlă și spre scopul acesta se recomandă esmiterea de învățători esperți din sinul reuniunilor învățătoresci.

Punctele raportului referitōre la averea școlelor, la catichisațiune și esamenele de cualificațiune a învățătorilor, la esamenele anuale, la conferirea stipendiilor și la conferințele învățătoresci pe lângă unele îndrumări se iau spre sciință.

Cu aceste ședința se închee la 2 ôre d. m.

Impresiuni dela sinodul arhidieceșan.

Cine a avut ochi să vadă, cum era în trecut și cum a fost de astădată, cine a avut simț de dreptate să judece mersul lucrurilor în trecut și acuma, va află o diferință mare în spiritul, de care erau și a fost acuma conduși toți membrii sinodului.

Las deci să vorbēșcă cele întēplate în sinodul anului acestuia, cari vor vorbi mai bine decât un Demosthene sau Cicero asupra stării adevērate au lucrurilor sinodali.

Pe terenul bisericesc, după-cum acela ni se presentă în raportul senatului bisericesc, se arată un progres în toate direcțiunile, deși acesta nu într'o măsură de tot considerabilă, dar cel puțin un progres și apoi sciut este, că cine nu progresēază regresēază, prin urmare la noi e vorba de progres, și dōră este și bine așa din punct de vedere a desvoltărei nōștre line, dar sigure, căci mergi încet și ajunși departe.

Un moment de fōrte mare însemnătate pentru desvoltarea nōștră adevērată, mi-a bătut la ochi și nu pot să nu iau puțină notiță despre el și să nu caut a l studia și-am dă părerea asupra remediilor, pe cari le cred folositōre, într'u rezolvare spre bine a acestei cestiuni importante.

Acēsta este cestiunea concubinatelor, o cestiune binecunoscută tuturor și cu grele urmări pentru viața nōștră culturală-morală.

Acēsta cestiune, este o cestiune principială pentru fundamentul, pe care va avē să se zidēșcă edificiu nostru cultural.

Biserica nōștră este o biserică, care mai mult ca ori-care este avisată numai la sine și ca atare are să lucre dēnsa pentru ajungerea scopurilor sale să numai astepte ajutoriu de acolo, de unde nu se dă, decât dōră cu băta.

Pentru stērpirea acestei cangrene, ce altfeliu bântue deopotrivă și viața morală a altor confesiuni — la primul loc, prin o lucrare cu stăruiță a organelor chemate spre acēsta, va trebui ca să fie nimicită.

Un alt moment, care taie afund, în progresul nostru este și constatarea din numitul raport, că numărul preoșilor hirotoniși cu curs eștraordinariu, este nu cu mult mai mic decât numărul celor ordinari. O impregiurare acēsta, carea ne arată, că încă tot suntem binișor înglodați în stadiul tranșițiunei.

Este bine să ne o notăm acēsta, pentru ca să ne gândim serios asupra acestei impregiurări.

Recunosc, că esigentele și trebuințele nōștre sunt mari din toate părțile și că reclamă o îngrijire cu considerare la toate impregiurările sinistre, între cari trăim. Nu pot însă să recunosc procederea subalternilor bisericesci, cari astēptă să le cadă para în gură, cari tot binele și tot darul l astēptă dela centru. Acēsta stare nu e tocmai adevērată. Până-ce se îngrijesce altul de tine, caută și te îngrijesce tu de tine însuși.

Se începă deci și preoșii și învățătorii nōștrii a se îngrijii mai mult de viitoriu lor propriu și a următorilor lor, decât o fac acēsta de present și o au făcut mai ales în trecut.

De ce ôre să nu le fie și lor ertat a pune mici începuturi pentru unul sau altul fond? De ce ôre să

astepte ei tot impuls estern, când sciut este, că lucrul, pornit din inițiativă proprie este și mai cu ardōre îmbrățișat și-ți produce și bucurie mai mare, decât ori și ce, ce este impus?

Mi se va putē obiectă, că sărēcia nōștră este mare, da așa este! Dar nu trebuie să uităm nici aceea, că poporul nostru a devenit proverbial pentru hărnicia lui.

Mie nu-mi vine a dă credință părerei tare lătită despre bunătatea timpurilor trecute, căci pentru noi „șilele bune sunt și a fost ca penele de corb albe“. Așadară nu prea multă scusă a și dōri eu, ci mai mult interes a și pretinde eu, și totul va luă altă față.

Acēstea ar fi punctele din raportul senatului strins bisericesc, la cari am cređut de bine să reflectez.

Să reflectez la raportul senatului școlariu.

Pentru noi școlă trebuie să fie factorul cultural, de care trebuie să ne îngrijim mai mult, căci dela școlă atárnă viitoriu și perirea nōștră.

Și aici constatăm cu bucurie progres pretutindenea, față cu trecutul. Progres în înmulțirea învățătorilor cualificați, a școlelor, a averilor acestora și a altor lucruri, ce se țin de școlă. Dar nu pot însă să trec cu aceste observări, fără de a reflectă la unele impregiurări.

S'a constatat adecă, că numărul elevilor pedagogici din seminariul Andreian acum de vre-o doi ani scade într'un mod destul de considerabil.

Acest fapt este destul de ponderos, ca să însufe îngrijiri, și comisiunile școlari din sesiunea sinodală din est an și trecut, am observat acēsta și au atențiunea atât a sinodului, cât și a consistoriului asupra acestei aparințe.

Nu voesc să intru în aflarea cauzelor acesteia, ci me mărginesc a o marcă aci, ca pre un punct, care trebuie să însufe îngrijiri. Eu așa cred, că greșesc toți aceia, cari priveșce acest fapt de un lucru bagatel și nu și dau silința să observe tendența culturală a statelor europene.

Un alt punct remarcabil priveșce eu în neglijința documentată a unor organe subalterne bisericesci, neglijință, din care provine mult rău în toate direcțiunile.

S'a cam prea trecut cu vederea acēsta neglijință, s'a cam prea uitat ômenii printre degete și pōte că cu reson, de-ore-ce și impregiurările au fost de atari. Eu nu cred, că pe viitoriu mai trebușce urmărită o asemenea tactică. Eu cred, că stricteșă în controlă nu strică nimenui și nicăirea și nu contribue nici decât a detrage din titula și meritul de a fi liberal.

Doresc deci pe viitoriu o controlă scrupulosă atât în jos, cât și în sus, și sperez dela acēsta o îndreptare și mai mare a lucrărilor nōștre.

Un alt moment însemnat din agendele de natură școlară este introducerea lucrului de mână în semin. pedagog. și în școlele populare, asupra căruia mult s'a discutat și în public și în sinod.

Principial nimenea n'a fost în contra lui ca atare, și dubiositășile, cărora s'a dat espresiune din o parte sau alta, nu pot cadē în cumpēna hotăriri principale și esenșiale.

Me mărginesc deci a dice, că acest act a fost destul de însemnat act, de-ore-ce asupra lui se frământă deja sinodul, nu de ieri alaltăeri, ci nu mai puțin decât din anul 1878. Nu pot deci să presupun altceva dela ômeni, cari susțin, că cestiunea e prematură, decât lipsă de bunăvoință, față cu progresul nostru în acest ram.

Să fim mai reali și mai desinteresați.

În fine să ne întōrcem privirea și asupra raportului senatului epitropesc. Și aici ca și pe celelalte terene dăm prește progres.

Ne place și ne bucurăm, putând a constată acēsta, căci fără o basă materială, nu e progres intelectual și moral.

A șis de mult Plato: „Mai întâiu pâne, apoi sciință și arte“, ér mai târđiu romanii strigau: „Pânes et circenses“. Ei au șis acēsta și au avut drept să o dică, căci adevērul esprimat de ei, a rămas și va rămânē adevēr pentru toate timpurile.

Este deci esplicabilă bucuria nōștră în acest respect și nimenea nu pōte să ne condamne pentru acēsta.

Dar precum e naturală bucuria nōștră, tot atât de amară este și întristarea nōștră, când cugetăm la actual, prin care s'a constatat o necorectitate în administrarea cu bani în anii trecuți.

Un alt moment, ar fi de însemnat, modul în care s'a investit capitalul archid. până acum. După pracsă de până acuma, investirea a fost, sau în hărții sau în case. Să pōte, că acest mod este cel mai rentabil și mai practic în impregiurările nōștre. Nu aș cuteză însă să afirm, că și cel mai sigur.

Eu cred, că ceea-ce s'a făcut, bine s'a făcut, însă de aci nu urmăzează, că nu ar fi bine, să se facă și altcum. Am lucrat în feliu acesta deajuns, să

incepem și altcum. Eu cred, că nu ne-ar strică, dacă am cumpăra și pământuri.

Me asociez deci și eu părerilor aceluia ilustru bărbat în punctul acesta și le recomand consistoriului și sinodelor procsime spre meritul atențiune.

Acestea ar fi părerile mele la rapoartele amintite asupra unor puncte mai momentuoase.

Încât privesce în general mersul desbaterilor sinodale din uest an, apoi cred că va pute constată fie care din cei fosti presentți, că a fost condus sinodul de un spirit adevărat creștinesc.

Am avut ocaziune să ved cum se întreceau juristi escelenți în clarificarea de noțiuni juridice, cum bărbații de școlă contribuiau cu totă știința și putința lor la luminarea cestiuilor școlare, așa încât era adevărată viața în sinul acestei corporațiuni.

Me am bucurat și cu mine toți, că au lipsit total personalitățile și animositățile, un lucru foarte actual la sinodele din trecut, și reuvoitorii interesului binepriccut al bisericei noastre nu au avut ocaziune să se resvețe în aprețieri tendențioase și malițioase, ci a trebuit să se mărginescă la un rol de simpli croniciari.

Aceste sunt fapte și nu ficțiuni, scornituri malițioase, și tot omul cu judecată sănătoasă și nepreocupat va trebui să recunoască, că așa este.

Acum aflându-me la finea acestor observări, me simțesc indemnăt a spune, că eu aceste puține rânduri le am scris din inimă curată și din iubire față de biserica și nēm̃ul meu și le pun acum aci atât pentru aprețiarea justă a criticului istoric, cât și pentru aprețiarea presentă a omenilor, cu interes față de biserica, ca se judece asupra lor întrucât ele merită să fie socotite. *Deputatul sinodal.*

Raportul general

al consistoriului arhidieceșan ca senat școlariu pe anul 1888.

III. Școle școlare.

Din rapoartele intrate până acumă cu privire la școlele noastre confesionale în anul școlariu 1887/8 se constată că:

- 1. Școle cu caracter confesional am avut în 691 comune.
- 2. Școle noue s'au înființat în 9 comune bisericesci.
- 3. Școle susținute în comuniune cu greco-catolicii sunt 51.
- 4. Școle comunale și de stat sunt în 119 comune.

La punctul acesta nu putem satisface concludului numărul 85 punct 2 din sesiunea sinodală a anului trecut în ce privesce comparațiunea cu cifrele respective din anul trecut, de ore-ce nici la repeșit ursoriu nu au intrat aceste date dela oficiile protopresbiterale: Cetatea de pētră, Cluș, Mureș-Oșorheiu și Tērnava-superiōră.

Conspeete detaiate sub %.

a) Învēțători.

Învēțători la școlele noastre confesionale în decursul anului 1887/8 au fost 876, dintre cari definitivi 371, provisorii 457.

Împărțiți după pregătire specială pentru acēsta carieră aflăm, că 209 au absolvat cursul teologic, 286 cursul pedagogic, 6r 381 au numai pregătiri pe cale privată.

Dintre toți acestia 509 apar ca provēduși cu testimoniu de cualificațiune învēțătoresc, 6r restul de 367 este numai tolerat spre a nu suferi totalmente instrucțiunea.

Salariile solvite la învēțători în întrēga arhidieceșă dau suma de 164.058 fl. 93 cr.

În termin mediu computat vine pe un învēțătoriu suma de 190 fl.

Salariile s'au solvit:

a) din fonduri școlare	fl. 21,304,50
b) din alodiu	32,729,34
c) din lada bisericeii	17,849,21
d) dela popor	70,786,46
e) din alte isvōre	4,173,07
f) în victuale	5,201,50
g) cuartir	6,527,60
lemn de foc	5,487,25
Suma totală	fl. 164,058,93

În comparațiune cu anul trecut, cu o sumă totală de 149,554 fl. 12 cr. rezultă o creștere de 14,504 fl. 81 cr.

Lipseșc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu.

Date speciale sub %.

b) Copii de școlă.

Dela 6—12 ani.

Obligați din cari au frecventat sem. I	
copii 34,912	25,185
copile 29,878	17,676
Suma 64,790	42,861 s'au 65 %

Dela 12—15 ani.

Obligați din cari au frecventat sem. I	
copii 13,078	6,215
copile 11,828	5,495
Suma 24,906	21,710 sau 47 %

Suma tuturor copiilor obligați a frecventă școlă este 89,696. Suma tuturor copiilor, cari au frecventat școlă în semestrul I este 54,571 sau 60 %.

În comparație cu anul școlariu premergătoriu se arată la copii obligați a frecventă școlă o creștere de 4605 și la cei cari au cercetat școlă o creștere de 2726.

Lipseșc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. Date mai speciale în tabela sub %.

c) Adjustarea școlēlor.

Edificii școlare proprii sunt 644, închiriate 141. Dintre tōte apar ca corēșpundētore 565 și necorēșpundētore 220. Grădină de pomărit au 437 comune bisericesci, dintre cari 258 apar ca cultivate și 179 necultivate.

Intocmiri pentru gimnastică au 248 de comune.

Lipseșc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. Date speciale sub %.

d) Averea școlēlor.

Nemișcătore: edificii și pământuri	fl. 774,314,12
Mișcătore: bani, hārtii de preș, mobile etc	197,531,48
Suma totală	fl. 971,845,60

Venitul total anual al școlēlor este 72,123 fl. 01 cr.

În comparație cu anul trecut școlariu se arată la suma totală a averei o creștere de 30,680 fl. 31 cr. și la venitul anual al școlēlor o creștere de 4471 fl. 72 cr.

Lipseșc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. Date mai speciale sub %.

B. Catechisațiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub % la institute de învēțământ străine au frecventat prelegerile preste tot 4324 de elevi, și anume:

1. Gimnasii	467
2. Școle reale	28
3. Pedagogii	12
4. Școle civile	109
5. Școle școlare superiōre	39
6. Școle elementare gr. cat.	299
7. Școle elementare rom. cat.	212
8. Școle elementare ev. ref.	125
9. Școle elementare ev. luth.	166
10. Școle elementare unitare	6
11. Școle elementare de stat	1796
12. Școle elementare comunale	640
13. Școle elementare grānițătoresci	338
14. Școle elementare de reuniuni private	87
Suma	4324

Lipseșc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. și Tērnava sup.

Date speciale despre pozițiile de mai sus în un conspect tabelaric sinoptic se alătură sub %.

Înainte de a trece la alte obiecte de învēțământ, avem onōre a face evidentă starea învēțământului pentru unul școlariu curent. După cum s'a accentuat și în partea generală a acestui raport, în anul acesta s'a pus la cale facerea unei conscripțiuni esacte, care se va purta aici în centru. În legătură cu acēsta conscripțiune s'a făcut evidentă starea instrucțiunei în general, pe care avem onōre a o presenta în următoarele:

Arhidieceșă noastră de present are 1220 de comune bisericesci, dintre cari 935 matre și 285 filii.

Susțin școlă proprie 766 matre și 28 de filii, cu totul 794 de comune bisericesci.

Nu susțin școlă proprie 426 de comune bisericesci și anume 169 de matre și 257 de filii.

Dintre acestea 60 de matre și 113 de filii sunt afiliate la școle de ale noastre, 6r celealalte sunt avisate la cercetarea de școle străine, și starea lor e următoarea:

	Matre	Filii
La gr. cat.	26	17
La rom. cat.	1	4
La ev. ref.	4	16
La unit	1	3
La ev. lut.	5	13
La școle de stat	29	12
La școle cmmunale	26	47
La școle grānițeresci	12	1

Nrul tuturor învēțătorilor aplicați este 894. Dintre acestia sunt definitivi 403, provisorii 133 și 358 de învēțători sunt necualificați, prin urmare numai tolerați, ca școlele să nu rămână cu totul fără învēțători.

Inregistrate după numărul învēțătorilor definitivi, oficiile protopresbiterale se presentēză în ordinea următoare:

1. Brașov I.	29
2. Bran	28
3. Sibiu	22
4. Agnita, Zarand	21
5. Seliște	20
6. Sebeș	18
7. Brașov II.	17
8. Treiscaune	14
9. Avrig, Bistrița, Cohalm	13
10. Făgăraș, Mercurea, Unguraș	12
11. Abrud, Cāmpeni, Ilia, Sighișōra	10
12. Mediaș, Reghin	9
13. Dobra	8
14. Giōgiu I, Mureș-Oșorheiu	7
15. Cluș, Deeș, Hațeg	6
16. Alba-Iulia, Deva	5
17. Lupșa	4
18. Solnoc	3
19. Tērnava inferiōră, Turda	2
20. Cetatea de Pētră	1
21. Giōgiu II, Tērnava superiōră	0

Despre starea învēțământului pe anul școlariu curgătoriu se alătură sub % un conspect tabelaric, sinoptic.

C. Alte obiecte școlare.

I. Esamenele de cualificațiune învēțătoresci s'au ținut în 1888 la 30 Iunie 1 și 2 Iuliu st. v.

Admiși la facerea esamenului au fost 62 de candidați dintre cari s'au presentat 59.

Din cei supuși esamenului 14 au raportat calculul nesuficient, și au fost respinși până la terminul din Iunie 1889, 1 s'a retras în decursul esamenului, 44 au fost provēduși cu testimoniu de cualificațiune învēțătoresc șubscris și de inspectorul regesc de școle al comitatului Sibiu în înțeleșul articolului de lege XVIII din 1879.

II. Esamenele anuale. Cu finea anului școlariu s'au ținut la școlele noastre esamenele publice anuale provēdușe și în §. 104 din Normativul școlariu.

Resultatul în general este îndestulitoriu.

Din rapoartele intrate se vede, că dispozițiunile din Normativ, ca protopresbiterul cel pușin odată pe an se viziteze școlă și să ia parte în persōnă la esamenele anuale, în multe locuri sunt literă mōrtă.

În casuri concrete s'au luat mēșuri pentru delăturarea neajunsurilor.

III. Stipedii. Cu începutul anului școlariu curent au devenit vacante din fondurile arhidieceșane următoarele stipendii:

- 1. Un stipendiu de 60 fl. din fundațiunea Francisc-Iosefină pentru un student la școlele medii.
- 2. Doue siipendii câte de 60 fl. din fundațiunea Collogea pentru studenți de ori-ce categorie.
- 3. Șeptespredece stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărțământul pedagogic dela seminarul arhidieceșan.

Tōte acestea s'au împărțit în urma concursului la cererile intrate în terminul legal, cele de sub punct 3 numai după-ce s'a luat și opiniunea corpului profesoral dela seminarul arhidieceșan.

IV. Conferințele învēțătoresci. Reuniunile învēțătoresci, ca totodată conferențe învēțătoresci și-au ținut adunările generale în partea cea mai mare în feriile de vară și pe lângă temele din indemn propriu, aprobate de consistoriu, s'au ocupat și cu teme puse de aici. Despărțământele acestor reuniuni, ca instituțiuni tinere încă, mai avēnd în vedere și greutățile de comunicațiune și lipsa de mijloce, nu au desvoltat pretutindenea activitate mai marcantă.

Nu s'au întrunit în adunare generală, sau și dacă da, nu a intrat despre acēsta nici un raport dela reuniunile din districtul Sibiu și Zarand.

Consistoriul urmăreșce cu atențiune desvoltarea reuniunilor învēțătoresci, și în casuri concrete nu întârzie a dá inviațiunile, cari se dovedesc de necesarii.

Din ședința consistoriului arhidieceșan, ținută în Sibiu, la 23 Martiu, 1889.

Varietăți.

* (Maial.) Astăzi își vor ține școlele de fete române din loc maialul, în pădurea „Dumbrava.“ — Plecarea la 7½ ore dimineța.

* (Concurența premiilor pentru copii, arangiată de reuniunea higienic.) Pentru promovarea îngrigirii sanitare a copiilor arangeză acēsta reuniune în 30 Iunie, în sala cea mare a comitatului, o concurență în premii pentru copii din cott. Sibiuului dela 1—5 ani. Primul premiu e de 5 galbini dela Ilustr. S'a comit. supr. Andreiu Bethlen; al doilea premiu e de 3 galbini, al treilea e de doi galbini. Afară de aceste premii generale se vor mai distribuși și premii speciale și anume câte un premiu de 5 fl. în argint pentru copii de 1, 2, 3, 4, 5 ani și tot astfel câte un premiu de 3 fl. în argint. Se va esprimă și recunoscința din partea juriului. Copii vor fi cercetați de medici, eventual cumpăniți și mēșurați. Numele și etatea copilului precum și starea materială a părinților se va induce în protocol. Se pōte cere și atestat de botez. Cu fie-care copil pot intră doi însoțitori în sala de concurență, membrii reuniunei au intrare liberă, 6r ceialalți cercetători numai pe lângă tacsă de 10 cr. de persōnă. Juriul (10 membrii, dame și domni) are în considerare la împărțirea premiilor în prima linie pe copii de părinți șeraci și pe cum s'au luat dispozițiuni cel pușin a treia parte din premii se vor dá copiilor de țēran dela sate. Alte dispoziții, ce le-a luat comitetul arangiatoriu se vor comunica și la locul de concurență.

* (Rector.) Rector magnific la universitatea din Cluș pe anul 1889—90 s'a ales Dr. Ferdinand Klug.

* (Retragerea metropolitului primat din România) Cetim în „Epoca“: Aflăm că I. P. S. S. metropolitul primat, simțindu-și sănătatea greu sdruncinată, ar avē intenția să părășescă înalta demnitate pe care o ocupă. Într'o audiență pe care a avut o la palat, I. P. S. S. ar fi chiar împărțășit M. S. regelui intenția sa de a se retrage. În cazul când I. P. S. S. metropolitul primat ar hotărî definitiv să părășescă înalta sa demnitate, să ăice că se va propune de-a i se acordă o recompensă națională.

* (Secțiunea română la expoziția universală). Președintele republicii franceze, dl Carnot, a cercetat secțiunea română, unde a fost primit de către principele Bibescu cu întreg personalul secțiunii. Comisariul general în cuvinte mișcătoare a exprimat președintelui bucuria, de care se simt românii, că s'au învrednicit a da Franței, sorei lor cea mai mare, o nouă dovadă de iubire. Președintele republicii a felicitat foarte mult pe principele Bibescu pentru reușita secțiunii române, și după vorbire au izbucnit entusiasmata strigări de: „Să trăească România“. Românțele în costumul național provoacă mari senzații și store admirarea publicului.

* (Martiriu?) Într'unul din Nri. precedenți am luat notiță, că înalta curie a aprobat sentința tribunalului reg. ung. din Cluș, adusă în procesul de presă al dlui P. Cosma contra S. Albini, pentru vătămare de onoare. În 94 al „Tribunei“ acum cetim: „Dl S. Albini a plecat cu trenul de aseră la Cluș, de a-și face pedepsa ce tribunalul de acolo i-a dictat-o în procesul de presă al dlui P. Cosma.“ Acum însă se ivesce un alt martir național pe gloriosul câmp al murdărilor personale.

* (Medicii militari.) Conform legii nouă militare medicii militari trebuie să presteze o jumătate de an serviciu curat militar, mai înainte de a-și începe serviciul de medic militar. În înțelesul unui decis al ministrului de războiu ei vor fi priviți, de aci înainte ca combatanți și se vor bucura astfel de toate drepturile și onoruri le ofiteresci, cuacesta să realizeze și o veche dorință a medicilor militari.

* (Comora din Șimleul Silvaniei.) Comora din cestiune a fost așezată în muzeul din Budapesta. Obiectele, ce o compun, sunt la număr de 29 și socotind după mărimea și valoarea lor artistică și arhiologică se numără între cele mai interesante anticități. Valoarea aurului e prețuită în 5591 fl. din care se vine a treia parte proprietarului de pământ, aflătorului și erariului. Valoarea arhiologică prețuiesce îndoit ca valoarea aurului.

* (Fabrică de celuloză) Vinerea trecută a fost în Zernesi pertractarea pentru licențierea clădirei fabricii de celuloză și a fabricației însăși. Pertractarea s'a făcut sub președința vice-comitelui Grămoiu, respective în ce privește licența fabricației sub a domnului pretore Popenciu. Comunele de prin prejur, precum și fabricantul de spirt Zell au protestat prin advocații lor în contra înființării acestei fabrici, deorece ce, dic ei, s'a constatat, că celuloza se prepară cu materii veninoase și că deaceia amenință a se strica apa dimprejur; din care bând vitele se pot bolnăvi. Din asemeni cauze o fabrică de celuloză în Boemia a fost închisă. Consorțiul fabricii, se dice că a asigurat pe proprietarii din Tohanul vechiu, că le va da despăgubire pentru orice pagubă ce s'ar constată în mod oficial. Licența, atât pentru clădire, cât și pentru fabricație s'a acordat consorțiului, ér advocații memorati au apucat calea recursului, scrie „Gaz. Trans.“.

* (Nihilistii) Despre cel mai din urmă complot al nihilistilor, se scriu din Petersburg următoarele: La complotul din urmă au fost părtași foarte mulți ofiteri dela artilerie și marină. Eță cum au fost ei descoperiți: La Gostini Dvor o dómna a făcut mai multe cumpărări. Plecând, a uitat în prăvălie un pachet pe care-l aduse cu sine. Dar deorece ea nici după trei zile numai veni să-și caute pachetul, negustoriul duse pachetul la poliție. Aici fù desfăcut. În el erau proclamațiuni revoluționare. Cercetările începură. Numai după multă alergare însă poliția pută găsi pe dama, care uita se acel pachet în prăvălie. Întrebată fiind ea a trebuit se mărturisescă cu cine lucră; tovarășii ei de muncă nu erau alții decât ofiterii din academia de artilerie numită Michail. Dintre aceștia unul era bărbatul dómnei deținute.

* (Turnul Eiffel.) Turnul Eiffel, de pe care se revarsă rasele luminei electrice preste tot Parisul în tricolorul frances, a fost în zilele trecute obiectul unui admirabil fenomen. Descărcându-se furtuni violente asupra Parisului, lucrătorii și óspeții, cari se aflau pe restaurațiunea cea mai înaltă încau și banchetuiu în modul cel mai tignit, având desupra lor seninul ceriului, precând dedesupt urla ploie, și grindina succedate de nenumărate tunete și fulgere. Astfeliu de fenomene numai pe munții cei mai înalți se pot vedé.

* (Consumația vinului de Champagne.) Marele fabricii în care se prepară renumitul vin de Champagne au obiceiul de a și încheia bilanțul anual cu ziua de 31 Martiu. În sensul acestui bilanț s'a trimes în decursul anului trecut în diferitele părți ale lumii 22.558,084 butelii adevăc cu 2.223,760 butelii mai mult ca în anul precedent. Se înțelege, aici nu sunt socotite nenumăratele cantități de vinuri ce se prepară în Franția și se vënd ca vinuri de champagne, fără ca să fi vëndut vr'odată champagne.

* Judecată promptă făcea pe la finele sutei trecute judele, B. din Cranichfeld în ducatul Sachsen-Gutha-Altenburg. La o „visitațiune“ îl întreba superintendentul: „Hei d-le jude, ce fac supușii d-tale, sunt mulțamiți cu d-ta?“ — „O da, răspunde judele, „câci procese nu cunosc. Dacă se nasce cêrtă, chem partidele în oada mea și fac împăciuire. Ér dacă vr'un încăpăținat nu vrea să cedeze, atunci îi trag două palme țapene, îl arunc pe ușă afară și cu acêsta lucrul s'a sprăvit.“ Când i se făcú cunoscut ducelui acêsta, rise din inimă și i dete judeului un adaus de 50 taleri la lăfa.

* (O comora.) Dărâmându-se o casă din Magdeburg (Prusia), lucrătorii au găsit o adevărată comora, compusă din obiecte de giuvaergeria foarte artistice, lucrate în stilul evului de mijloc, precum și monete de aur și de argint anteriore anului 1620. Se crede, că acest tesaur a fost ascuns din timpul războiului de trei-deci ani.

Precum aflăm, cunoscuta prima fabrică ungară de mașini economice rurale a lui Grossmann & Rauschenbach în Budapesta s'a transformat în o societate pe acții și astfeliu și va desvoltă activitatea pe o basă cu mult mai estinsă.

Fabrica construesce de regulă Locomobile cu putere dela 2¹/₂ până la 10 cai și mașini de treerat cu vapor, precum și toate mașinile pentru economia rurală (agricultură) în construcțiunea cea mai nouă și în o executare escelentă.

Firma de până acum a dat fabricațiunei de cele mai noue garnituri de treerat cu vapor și de țăruse cel mai mare avânt, construesce astfeliu numai cu 2¹/₂, 3³/₂ și 4, dar în timpul mai nou și locomobile cu putere de 6 cai, a căror mașini de treerat cu vapor și cu țăruse sunt de așa construite și în astfeliu de dimensiuni executate încât prestarea lor atât în mod cantitative cât și calitative e de o potrivă cu acelor locomobile, cari presentă forță de 8 până în 10 cai.

Ne-am bucură din inimă vëndend că înflorece la noi în scurt timp fabricațiuni atât de însemnate de soiul acestora, și cu dreptul merită nisuițele întreprinderii de mai sus spriginirea în massă a tuturor interesărilor.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Maiu 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	103.15	102.95
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—	—
Sorți ungurești cu premii	142.50	142.50
Sorți de stat dela 1860	142.20	144.—
Scrișuri fonciare ale institutului „Albina“	—	101.—
Obligațiuni urbariale ung.	105.50	105.70
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	105.50	105.70
Obligațiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	—	—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	99.75	99.50
Renta ung. de hârtie	97.80	97.65
Renta de aur austriacă	110.—	110.—
Obligațiuni de credit austr.	299.75	299.80
Sorți de regulara Tisei	129.60	129.60
Acțiuni de bancă de credit ung.	310.25	300.25
Imprumutul druzărilor de fer ung.	142.25	142.25
Obligațiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Galbin	5.65	5.55
Napoleon	9 42 ¹ / ₂	9.40
100 marce nemșeci	58.—	58.05
London pe (poliță de trei luni)	118.8	118.10

Câștig ușor!

fără capital, fără cautiune!

Se caută pe lângă o provisiune însemnată, vëndători vrednici (capabili) pentru un articol care se pôte desface de tot ușor în toate cetățile și locurile provinciei. După o activitate probată se va plăti și o lăfa fiesă lunară. Câștigul zilnic e dovedit dela 5 fl. până la 10 fl. Și ca câștig lateral e foarte acomodat pentru toate persoanele, cari negoțiază cu partide private. Cererilor se va răspunde prompt și sunt a se adresa la cancelaria neguțătorească „La Confidentia“ în Budapesta. [60] 3—3

Spre binevoitoare atențiune!

Am onorul a anunța stimatei publice și îndoseși onorațiilor mei mușterii de până acuma, că cu începere dela 29 Aprilie st. n. a. e. locuința și atelierul meu de pantofar în pentru dame, domni și băieți, (din strada Măcelariilor Nr. 41) Strada Cismădiei Nr. 30.

Ca și în trecut, me voiu sili și pe viitor a satisface pretenșiunilor onorabilii public, care me va onora cu comande, oferind marți solidă prompt esecutată prelungă preferințe cele mai moderate.

Cu distincțiune respect
Constantin Dragoș,
pantofar.

[62] 2—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la expozițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a expozițiunii.

In Budapesta, strada Váci, Nr. 17.

Recomand obiectele necesare pentru ajustarea bisericilor și capelelor cu cele ce sunt provădute în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altarii și de pãrete, candelé.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. În-mormântarea Domnului, etc. etc.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altarii și de pãrete, candelé.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. În-mormântarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învêlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adevéri prin mai multe sute de epistole de recunoștință. [1972] 23—30

Cataloge de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Neasemănat mai bune, cu ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vânturi, răgăeli ure, colică, catar de stomach, acereală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, galbinare, greață și vèrsături, (vomări), durere de cap (în cazul când provine dela stomach), convulsii de stomach, constipațiune sau încercare, încălcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroizi. Pretul unei sticle dimpreună cu manducerea la întrebunțarea lor 40 cr., o sticlă dnplă 70 cr. [1907] 27—52

Espositul-Central prin farmacistul Carl Brady, Kremsier (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe explicarea la întrebunțarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, se falsifică și imitează în multe părți. Ca semn al veritabilității, are să se ia totdeauna, embalgia cu care se încêlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provădută cu marca fabricii, având pe lângă aceasta de a se mai observa, ca explicarea la întrebunțarea lor, care se adă la fie care sticlă să fie imprimată în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se pot căpăta: Sibiu, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teusch, farmacia Karl Herzberg. — Haje, farmacia Josef Csonka. — Szasz-Regen, farm. Emil Wermescher. — Orștie, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — Arig, farmacia Keserü. — Satulung, farmacia Gustav Iekelius. — Alba-Iulia, farmacia Iul. Fröhlich. — Mediaș, farmacia Schuster. — Sas-Sebeș, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — Aiud, farmacia Em. Kovács. — Petroșeni, farmacia G. Gerbert. — Merceurea, farmacia Chr. Fr. Schimert. — Făgăraș, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — Colahom (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — Satulung Hosznafalu, farmacia Gustav Iekelius.